

10. oktober 2016

Spoštovani minister za gospodarski razvoj, gospod Počivalšek,

Prepričani smo, da si vaše strokovno delo, ki ste ga doslej opravili v pogajanjih o sklenitvi trgovinskega sporazuma med EU in Kanado (t.i. CETA), in prizadevanja za zaščito javnega interesa zaslužita javno priznanje. Pred dnevi smo zasledili informacijo, da je Slovenija, skupaj z nekaterimi ostalimi članicami, na zadnjem srečanju stalnih predstavnikov v Bruslju ponovno opozorila na resne politične zadržke glede podpisa sporazuma CETA. Kot je mogoče razbrati iz različnih virov, se zadržki Slovenije nanašajo zlasti na sistem izvensodnega poravnavanja sporov (t.i. ICS), varovanja in upravljanja vodnih virov ter gensko spremenjenih organizmov. Ravno vodni viri ter pridelava in trženje gensko spremenjenih organizmov sta v slovenski družbi in tudi politiki visoko na vrednostni lestvici.

Večinsko javno mnenje je do pridelave gensko spremenjenih organizmov v Sloveniji izrazito negativno. Gensko spremenjene rastline so narejene za industrijsko kmetovanje, za katerega v Sloveniji nimamo pogojev in na katerega tudi nočemo pristati. Kmetijska genska tehnologija je posel peščice multinacionalnih podjetij, na katero stavijo zaradi patentne zaščite. Kdor nadzira seme, nadzira trg oskrbe s hrano. Agrokemijska podjetja si prizadevajo ravno to, da bi trg s semeni prevzela s pomočjo genske tehnologije ter patentne zaščite. Določbe sporazuma CETA so očiten plod teh prizadevanj agrokemijske industrije in posegajo v suverenost Slovenije pri odločanju o gensko spremenjenih rastlinah ter o tem, kako si bomo pridelovali hrano.

Slovenija je bogata z vodnimi viri in sodi med eno izmed najbogatejših držav članic Evropske unije po količini voda. Kot so zapisali pobudniki vpisa neodtujljive pravice do vode v ustavo, so naravni vodni viri naravno vodno javno dobro v upravljanju države in niso tržno blago. Določbe sporazuma CETA vodo opredeljujejo kot tržno blago. S pristankom na te določbe bi o upravljanju in varovanju naših vodnih virov končno besedo lahko imeli arbitri v okviru izvensodnega sistema za reševanje sporov. **Zato pozdravljamo vašo prizadevanja, da enega naših največjih bogastev ne prepustimo subjektivni presoji arbitrov,** ki ne izpolnjujejo niti osnovnega kriterija nepristranskosti. Strinjamo se, da mora upravljanje z vodnimi viri ostati v izključni in avtonomni pristojnosti Slovenije.

In nenazadnje, temeljna dolžnost države je zaščititi socialne pravice, pravice potrošnika in okolja, v katerem živimo. Zato podpiramo vašo opozorila, da sistem ICS ne sodi v sporazum CETA in **pozdravljamo vašo napoved, da Slovenija ne bo pristala na podpis sporazuma, v kolikor bo ta vseboval sistem ICS.** Pretekla praksa in odločitve arbitražnih tribunalov so pokazale, kakšno veliko grožnjo predstavlja tak sistem reševanja sporov med državo in vlagatelji. Veseli nas tudi, da sta odklonilno stališče glede sistema ICS sprejela tudi Vlada in Državni zbor Republike Slovenije. Pridružujemo se mnenju, da je sistem

neustrezno zasnovan, omogoča nesorazmerne pritiske na zakonodajno funkcijo države in da njegova vključitev v sporazum ni potrebna.

V prihodnjih dneh bo dokončno oblikovana posebna deklaracija, ki naj bi naslovlila vse neustrezno zasnovane določbe sporazuma CETA in njegove pomanjkljivosti. Nedavno objavljeni osnutek deklaracije po mnenju mednarodno pravne stroke ne prinaša potrebnih rešitev in pravnih zagotovil. Ob vaši dosednji zavzetosti in strokovnem delu verjamemo, da je najbolj sporne točke sporazuma CETA še mogoče razrešiti. **Verjamemo, da boste še naprej konsistentno in odločno zahtevali, da se ta pomembna odprta vprašanja primerno uredijo v predvideni deklaraciji.** V nasprotnem primeru je jasno, kakšna naj bo odločitev Slovenije glede sporazuma CETA.

Za zaključek ponovno poudarjamo, da z veliko stopnjo odobravanja pozdravljamo in podpiramo vašo dosedanja prizadevanja, vezana na sporazum CETA. Na našo podporo lahko računate tudi v teh ključnih prihodnjih dneh.

S spoštovanjem,

Brane Golubović, l.r. predstavnik Civilne iniciative Za Slovenijo in svobodo

Breda Kutin, l.r. predsednica Zveze potrošnikov Slovenije

Gaja Breclj, l.r. direktorica Umanotere, Slovenske fundacije za trajnostni razvoj

Iva Zozolly, l.r. predstavnica 4. skupine Združene leve: civilnodružbena gibanja in posamezniki

Katarina Bervar Sternad, l.r. direktorica Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij – PIC

Lara Jankovič, l.r. predsednica društva Gibanje za trajnostni razvoj Slovenije – TRS

Maja Rijavec, l.r. predsednica KED Smetumet

Matej Ogrin, l.r. predsednik CIPRA Slovenija

Miha Lovše, l.r. podpredsednik zveze SZOTK, koordinator mreže NVO Zdravje

Urša Zgojznik, l.r. predsednica društva Ekologi brez meja

Živa Kavka Gobbo, l.r. predsednica Društva Focus